

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Fekete István László Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a dr. Pintér Zoltán Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. augusztus 31. napján kelt 24.G.42.864/2016/4. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150.000 (százötvenezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú eljárási költséget. A le nem rótt 2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze 2.649.128.068 forint megfizetésére az alperest. Elsődlegesen az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 115. § (3) bekezdésére, el nem évülő tulajdoni igényére, másodlagosan a Ptk. 339. § (1) bekezdésére, kártérítés iránti igényre alapította kereseti kérelmét. Előadta, hogy a perbeli 959 db gépgyártó sablon a tulajdonában állt, és az alperesi közraktár – bár arra jogosultsága nem volt – az ingóságokat értékesítette.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes által becsatolt dokumentumok ellentmondásosak, nem állapítható meg, hogy a felperes megszerezte a sablonok tulajdonjogát, az még kevésbé, hogy a közraktárba vételkor ki volt a tulajdonos. A tulajdoni per megindításához szükséges egyik feltétel sem áll fenn, egyebekben jogos birtokosa volt a közraktárba helyezett árunak, de az áru már nincs is a birtokában. A tulajdoni per a felperestől elvont dolog jogellenes birtoklásának megszüntetésére, illetve visszaadására irányulhatna, de azt nem tudja visszaadni, hiszen szabályos árverési értékesítésen kikerült a birtokából a keresetlevél benyújtását megelőző több mint 12 évvel korábban. A Ptk. 115. §-ához fűzött indokolás szerint, amennyiben a dologi jogi igények természetben nem elégíthetők ki, mert nincs már meg a dolog, a helyébe lépett igény kötelmi jellegű, amelyre a rendes elévülés szabályai vonatkoznak. A felperes igénye természetben nem elégíthető ki, kötelmi jellegűvé vált, ugyanakkor a kötelmi igény elévült, a Ptk. 325. § (1) bekezdése szerint bírósági úton érvényesíteni nem lehet. A Ptk. 360. § (1) bekezdése alapján a károsodás bekövetkeztekor a kártérítés nyomban esedékes, így a kártérítés jogcímén előterjesztett követelés elévülése is az árverési értékesítéskor kezdődött, a kártérítési igény is elévült. A felperes perbeli legitimációval sem rendelkezik, a keresetőségi jog a fél és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra vonatkozik, a közraktári jogviszonyban a felperes nem volt szerződő fél, így a keresettel érvényesített jog az alperessel szemben nem illeti meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Tényként állapította meg, hogy a felperes és az ... 2000 Élelmiszer- Forgalmazó és Kereskedelmi Kft. 2000. november 2. napján megállapodást kötött. Rögzítették, hogy 959 db, alkatrészek gyártására szolgáló különböző típusú és méretű eszterga-, maró-, és hajlítósablonokra vonatkozó 2000. október 5. napján kötött négyoldalú megállapodás teljesítésekor a felperes készfizető kezességét be kellett váltani. A felperes e kötelezettség keretében a 2000. október 5. napján megkötött szerződés kedvezményezettje részére 177.000 USA dollárt megfizetett, amellyel az ... Kft.-t mentesítette az adósságától. A szerződést mindkét fél részéről a felperes írta alá. A felperes mint eladó és a ...-D Kft. mint vevő 2000. november 22. napján adásvételi szerződést kötöttek a sablonokra, azok értékét 300.000.000 forintban tüntették fel. A ...-D Kft. legkésőbb 2002. november 22. napján volt köteles a vételárat megfizetni. Amennyiben a vételár nem kerül megfizetésre, a felperes jogosult a szerződéstől egyoldalú nyilatkozattal elállni. A szerződést mind az eladó, mind a vevő részéről a felperes írta alá. Ugyanaznap a ...-D Kft. és a Nemzetközi ... Kft. (N... Kft.) megállapodást kötöttek; a ...-D Kft. a gépgyártó sablonokat a N... Kft. birtokába bocsátotta, írásbeli hozzájárulását adta, hogy a N... Kft. a közraktári jegy lejáratí idejét meghosszabbíthatja, ha legkésőbb 2002. január 1. napjáig a közraktári jegyet átforgatja a ...-D Kft. nevére vagy visszaszolgáltatja a részére. Az ... 2000 Kft. 2000. december 8. napján megbízta a N... Kereskedelmi Kft.-t, hogy az ... 2000 Kft. kizárólagos tulajdonát képező gépgyártó sablonokat az alperesnél közraktárba tegye és arra közraktári szerződést kössön. A közraktári szerződést a megbízó tulajdonában álló árura a megbízott saját nevében volt jogosult megkötni és a közraktározással kapcsolatos költségeket is viselni volt köteles. A N... Kft. és az alperes 2000. december 8. napján közraktári szerződést kötöttek, amelynek a megbízási szerződés elválaszthatatlan mellékletét képezte. A csatolt szakértői vélemény alapján a közraktár az áru betárolt értékét 8.852.558,29 USA dollárnak megfelelő 2.649.128.068 forintban határozta meg. Az alperes közraktári jegyet bocsátott ki. A közraktározás időtartamát 2000. december 8. napjától kezdődően 2001. december 7. napjáig határozták meg. Az alperes 2003 februárjában árverés útján értékesítette a betárolt gépgyártó sablonokat.

Az elsőfokú bíróság a jogi indokolása szerint az elsődleges kereseti kérelmet a Ptk. 115. § (1) és (3) bekezdése alapján bírálta el. Rámutatott, hogy a felperes által sem vitatottan a sablonok 2003. február 21. napján tartott árverésen értékesítésre kerültek, az alperes birtokából kikerültek, eredeti tulajdonszerzéssel azokon más tulajdonjogot szerzett, a kereset benyújtásakor már több mint 12 éve nem voltak az alperes birtokában. A felperes tulajdoni pert azzal szemben indíthat, aki a dolgot a birtokában tartja. Kérheti, hogy a birtokos hagyjon fel a dolog jogtalan birtoklásával és helyezze vissza tulajdonosként a dolog birtokába. A felperesnek bizonyítania kell a dolog tulajdonjogát, a dolog megszerzését, a szerzés módját, adott esetben a jogelőd szerzésének jogosságát, az alperes birtoklását, valamint azt, hogy a dolog az alperes birtokában van. Az adott esetben a dolog tulajdonjoga vonatkozásában a felperes által csatolt okiratok ellentmondásosak. A 2000. november 22. napján kelt megállapodás úgy tünteti fel a ...-D Kft.-t, mint a sablonok tulajdonosát, míg a 2000. december 8. napján kelt megbízási szerződésben az szerepel, hogy az ... 2000 Kft. kizárólagos tulajdonát képezik a gépgyártó sablonok. A felperes kétséget kizáróan igazolni nem tudta, hogy a sablonok a közraktári szerződés megkötésének időpontjában a tulajdonában álltak. A sablonok nem vitatottan az alperes birtokából kikerültek, így a Ptk. 115. § (3) bekezdésében foglalt feltételek fennállását a felperes nem tudta bizonyítani. A keresettel érvényesített igénye természetben nem elégíthető ki, mivel a sablonok több mint 12 évvel korábban árverésen értékesítésre kerültek. A helyébe lépett igény mind az elsődleges, mind a másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában egyértelműen kötelmi jellegű. A Ptk. 324. § (1) bekezdése értelmében a követelések 5 év alatt évülnek el. A 325. § (1) bekezdés alapján az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet. Az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. A Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint, ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály

megszűnésétől számított egy éven belül – az egy éves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig 3 napon belül – a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy év, illetőleg 3 hónapnál kevesebb van hátra. Az elévülés mind a Ptk. 115. § (3) bekezdése szerint előterjesztett elsődleges kereseti kérelem, mind a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján előterjesztett másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában az árverési értékesítéskor kezdődött figyelemmel arra, hogy a Ptk. 360. § (1) bekezdése értelmében a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. Mindkét kereseti kérelem vonatkozásában az 5 éves elévülési határidő eltelt. A felperes nem tudta bizonyítani, hogy menthető okból nem tudta érvényesíteni követelését. Az, hogy büntetés-végrehajtási intézetben volt, az igényérvényesítést nem zárja ki, menthető oknak ez nem minősül. A felperes állítása szerint 2004. július 14. napjától tudomással bírt arról, hogy a sablonok árverezésre kerültek, de még ezen időponttól számított öt éves időtartam alatt sem próbálta meg igényét érvényesíteni. Nem bizonyította, hogy az öt éves elévülési időt bármi megszakította volna. Mindezek alapján sem az elsődleges, sem a másodlagos felperes kereseti kérelem nem fog helyt. Az elsőfokú bíróság rámutatott még arra, hogy az 1952. évi III. tv. (Pp.) 386/J. §-a alapján nem volt köteles a jogvita eldöntése érdekében bizonyításra szoruló tényekről, bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket tájékoztatni, ennek ellenére ezt megtette. Tájékoztatta továbbá a felperest arról, hogy az alperesi hivatkozással ellentétben bizonyítania kell, hogy a perbeli követelése nem évült el. Tájékoztatta a kártérítési kereseti kérelmével kapcsolatban is. Ennek megfelelően hívta fel a felperest a Pp. 141. § (2), (6) bekezdésére figyelemmel bizonyítási indítványai előterjesztésére. A felhívásnak a felperes határidőben nem tett eleget, így a bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján hozta meg döntését a késedelmesen előterjesztett felperesi beadvány figyelmen kívül hagyásával.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Előadta, hogy az elsőfokú eljárás és az ítélet is jogszabálysértő. Kifogásolta, hogy az alperes a 2015. szeptember 29. napján megtartott tárgyaláson csatolta be érdemi ellenkérelmét, ennek ellenére azt az elsőfokú bíróság az eljárás során figyelembe vette, annak mellőzéséről nem döntött, holott az alperesnek a kidolgozásra és benyújtásra három hónap állt rendelkezésére. Az elsőfokú bíróság a 2015. szeptember 29. napján megtartott tárgyaláson hozott 8. számú végzését a részére 2015. október 22. napján kézbesítette, amely a bizonyítási teherről adott tájékoztatást is magában foglalta. A bíróság végzésében felhívta a bizonyítási indítványai előterjesztésére, illetőleg okirati bizonyítékai becsatolására és kötelezte, hogy az alperesi érdemi védekezésre észrevételeit, bizonyítási indítványait a Pp. 141. § (2) és (6) bekezdéseire figyelemmel 15 napon belül tegye meg. A felhívás nem a figyelembevétel és mellőzés terhe mellett került kiadásra. 2015. november 26. napján megindokolta, hogy miért csak aznap tud eleget tenni a végzésben foglaltaknak. A következő érdemi tárgyalás 2016. augusztus 31-én volt, a két időpont között 9 hónap telt el. Az eltelt időtartam is alátámasztja, hogy az elsőfokú ítéletben hivatkozott indokkal szemben nem késleltette a per eredményes befejezését, előterjesztését a döntéshozatalt megelőző 9 hónappal korábban a bíróság rendelkezésére bocsátotta. Hivatkozott az 1/2009. PK véleményre, arra, hogy a bíróságnak a Pp. 141. § (6) bekezdésben foglalt jogkövetkezményekről tájékoztatnia kell a felet, a tájékoztatásnak ki kell terjednie arra is, hogy a kötelezettség elmulasztása esetén a bizonyíték előterjesztésének bevárása nélkül határoz. Ha az elsőfokú bíróság a Pp. 141. § (6) bekezdésében foglalt jogkövetkezményt annak ellenére alkalmazta, hogy a félnek alapos oka volt a késedelemre, a mellőzés az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezheti. Az eljárás ugyanis sérti az ügyfélegyenlőség és tisztességes eljárás követelményét.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a Pp. 253. § (2) bekezdésének első fordulata alapján az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, továbbá a felperes kötelezését a másodfokú eljárásban felmerült perköltségének a megfizetésére. Az elsőfokú eljárásban előadott védekezését fenntartva

előadta, hogy az elsőfokú eljárás során az érdemi ellenkérelmét a Pp. előírásainak, valamint a 6. sorszámú idéző végzésnek megfelelően terjesztette elő. Az elsőfokú bíróság a végzését, amely a felperest tájékoztatta a bizonyítási kötelezettségről, illetve tartalmazta a Pp. 141. § (2) és (6) bekezdésében foglalt jogkövetkezményekre vonatkozó felhívást, a 2015. szeptember 29-i tárgyaláson a személyesen megjelent jogi képviselővel eljáró felperessel kihirdetés útján közölte. Nincs relevanciája annak, hogy 2015. október 22-én vette át a jegyzőkönyvet a felperesi jogi képviselő, hiszen a kihirdetéstől a jelen lévő felperessel közölni kell tekinteni a határozatot. Ekként 2014. október 14-ig volt arra lehetősége, hogy a végzésnek eleget tegyen, az igazolási kérelem előterjesztésének határideje 2015. október 29. napján járt le, a felperes ezzel a lehetőséggel nem élt, a határidő meghosszabbítását sem kérte. A 2015. november 26. napján előadott igazolási kérelmet a bíróság hivatalból elutasította, amelyet a másodfokú bíróság helybenhagyott. A felperes fellebbezésében ténybelileg lényegében ugyanazokat az indokokat adta elő, mint az elsőfokú bíróság igazolási kérelmét hivatalból elutasító végzésével szembeni fellebbezésében, amit a Fővárosi Ítéltábla már jogerősen elbírált. Az a hivatkozása, hogy a 2015. november 26-i tárgyalás és a 2016. augusztus 31. napján meghozott ítélet kihirdetése között mintegy 9 hónap telt el, csúsztatás, hiszen a Fővárosi Ítéltáblának a felperes igazolási kérelmét hivatalból elutasító végzéssel szembeni felperesi fellebbezést el kellett bírálnia, az eltelt idő ezzel indokolható, tehát a felperes késedelme késleltette a per eredményes befejezését.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, így azt az ítéltábla teljes terjedelmében vizsgálta felül.

A fellebbezés nem alapos.

Az alperesi fellebbezés hatályon kívül helyezésre irányult eljárási szabálysértések miatt, az ítéltábla mindenképp ezeket vizsgálta.

Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt arra, hogy a Pp. Ötödik részében szabályozott kiemelt jelentőségű perben járt el, ezért a Pp. 386/J. §-a alapján nem volt köteles a feleket a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a bizonyítási teherről tájékoztatni. Ebből következően azonban nem is volt elzárva attól, hogy ilyen tájékoztatást adjon a feleknek. Az ítéltábla csak utal arra, hogy a tájékoztatás helyes volt. Az elsőfokú bíróság ezzel egyidejűleg a Pp. 141. § (2), (6) bekezdésére figyelmeztetéssel hívta fel a felperest bizonyítási indítványai előterjesztésére, aki a kitűzött 15 napos határidőt elmulasztotta, a mulasztás miatt előterjesztett igazolási kérelmet elutasító végzés pedig a másodfokú bíróság 2016. május 24. napján hozott határozatával jogerőre emelkedett.

A Pp. 141. § (6) bekezdés alapján, ha a felek valamelyike tényállításának, nyilatkozatának előadásával, bizonyítékainak előterjesztésével – a (2) bekezdésben előírt kötelezettsége ellenére – alapos ok nélkül késlekedik, és e kötelezettségének a bíróság felhívása ellenére sem tesz eleget, a bíróság a fél előadásának, előterjesztésének bevétele nélkül határoz, kivéve, ha álláspontja szerint a fél előadásának, előterjesztésének bevétele a per befejezését nem késlelteti.

A Pp. fenti szabályából az következik, hogy a bíróság akkor hagyhatja figyelmen kívül a fél nyilatkozatát, ha az nem áll a rendelkezésre, ilyen esetben a határozathozatal előtt nem kell azt „bevétele”. A jelen ügyben a Pp. 141. § idézett bekezdése tehát nem alkalmazható, mert az ítélet meghozatalának időpontjában a felperes által benyújtott iratok az elsőfokú bíróság rendelkezésére álltak. Ebben a helyzetben az elsőfokú bíróságnak a 15 napos határidő elmulasztása ellenére a beadványban foglaltakat és a csatolt, rendelkezésre álló bizonyítékokat értékelnie kellett volna

figyelemmel arra is, hogy a felperesnek olyan bizonyítási indítványa nem volt, amely miatt a tárgyalást el kellett volna halasztani.

Nem volt alapos ugyanakkor az a felperesi hivatkozás, hogy a bíróság 7. sorszámú végzését csak az első tárgyalási határnapon, szeptember 29-én kapta meg, tényyszerűen a végzés meghozatalára 2015. szeptember 17-én került sor, és 2017. szeptember 25-én dr. **D. G.**, az akkori felperesi jogi képviselő meghatalmazottja a végzést átvette. Az alperes nem késedelmeskedett továbbá a védekezése előterjesztésével, mert a Pp. 139. § (1) bekezdése szerint az alperes felperes nyilatkozata után terjeszti elő ellenkérelmét, amely vagy a per megszüntetésére (Pp. 157. §) irányul, vagy érdemi védekezést tartalmaz a felperes kereseti kérelmével szemben. A 139. § a Pp. IX. fejezetében „A tárgyalás” cím, „A tárgyalás menete” alcím alatt helyezkedik el. A hivatkozott rendelkezés törvényen belüli elhelyezkedéséből, továbbá annak nyelvtani értelmezéséből is az következik, hogy az ellenkérelmet az első tárgyaláson a felperes kereseti nyilatkozata után kell előadni. Érdemi védekezésnek az első tárgyaláson tett alperesi nyilatkozatot kell tekinteni. A felperes alaptalanul állította azt is a Pp. 141. § (6) bekezdése kapcsán, hogy a tájékoztatásnak ki kellett volna terjednie arra, hogy a kötelezettség elmulasztása esetén a bíróság a bizonyíték előterjesztésének bevárása nélkül határoz. Sem a Pp. 141. § (6) bekezdése, sem az 1/2009. PK vélemény 9. pontja nem tartalmazza, hogy a jogi képviselővel eljáró felet is tájékoztatni kell a fentiről, ugyanakkor pl. a 2. pont kiemeli, hogy a jogi képviselővel eljáró felet is tájékoztatni kell a bizonyításra szoruló tényállításokról. Nem fog helyt a felperes hivatkozása, mely szerint erről az eljárásjogi következményről a jogi képviselővel eljáró felet is tájékoztatni szükséges.

Eljárási szabálysértés tehát a fentiek alapján csak a késedelmesen előterjesztett beadvány mellőzése miatt valósult meg, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének ugyanakkor a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján lényeges eljárás szabálysértés esetén is csak akkor van helye, ha emiatt szükséges a tárgyalás megismétlése, vagy kiegészítése. Az adott esetben ez nem volt indokolt, mert a másodfokú bíróság a tényállításokat, bizonyítékokat értékelhette, ezért az ítéletábra az elsőfokú ítéletet érdemben vizsgálta.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényeket helyesen állapította meg, az ítéletábra az érdemi döntéssel és annak indokaival egyetértett, ezért a Pp. 254. §-ának (3) bekezdése alapján utal az elsőfokú ítélet helyes indokaira azzal, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének a közraktári szerződésre vonatkozó megállapításait mellőzi. A fellebbezésre tekintettel mutat rá a következőkre.

A Ptk. 115. §-ára alapított igény esetén a (3) bekezdése szerint a tulajdonos követelheti a jogellenes beavatkozás vagy behatás megszüntetését, ha pedig a dolog a birtokából kikerült, követelheti annak visszaadását. A Ptk. fenti szakaszára alapított kereset megalapozottságát kizárja, hogy az alperes nincs a keresetben megjelölt dolgok birtokában, továbbá nincs olyan jogellenes behatás a részéről, mai megszüntethető lenne, ilyenre a felperes sem hivatkozott. A felperes kérelme ténylegesen nem a hivatkozott jogszabályhelyben foglaltak teljesítésére irányult, hanem a dolgok értékének a megtérítésére. Helyesen állapította meg ezért az elsőfokú bíróság, hogy mind az elsődleges, mind a másodlagos, kártérítés iránti igény kötelmi jellegű. Vizsgáltnia kellett ezért az elévülést mindkettő vonatkozásában, és helyesen tekintette az árverés időpontját egyrészt a tudomásszerzés időpontjának, másrészt a kár keletkezése időpontjának. Helytállóan értékelte azt is, az a körülmény, hogy a felperes büntetés-végrehajtási intézetben volt, nem kimentési ok. Itt utal az ítéletábra arra, hogy az elsőfokú bíróság az árverés pontos időpontját kizárólag azon nyilatkozatból ismerhette meg, amelyet a felperes elkésztett csatolt, tehát e tekintetben figyelembe vette a felperesi beadványban foglaltakat.

A közraktári szerződésben a felperes valóban nem volt fél, ugyanakkor az ítélet indokolásának ez a része a per eldöntése szempontjából nem bír jelentőséggel, ezért azt az ítéletábra mellőzte.

A felperes 2015. november 26-án kelt figyelembe nem vett előadása, előterjesztett bizonyítékai tulajdonjogának igazolására irányultak. A kereset elutasítása azonban az elévülés tényén alapul, ezért a becsatolt szerződések a per eldöntése szempontjából irrelevánsak. Ezt meghaladóan a felperes a közraktári szerződéssel, közraktári jeggyel kapcsolatos előadásokat tett, az árverési értékesítést, a szerződéses díjat vitatta, amely jelen per eldöntése szempontjából jelentőséggel szintén nem bír.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, azért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes részére az ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére, amelynek mértékét az ítéletábra a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdésében foglaltak alapján állapította meg. A felperes személyes költségmentessége folytán feljegyzett fellebbezési illeték a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Budapest, 2017. év március hó 02. napján

. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

. Szabó Annamária s. k.
előadó bíró

dr. Buglyó Gabriella s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő